

Национални ресурси за наставнике

Алат за самопроцену и
акциони план

Funded by
the European Union

Самопроцена дигиталне добробити: практични ресурс за наставнике

Увод

Овај документ је део **digi.well¹** националних ресурса за наставнике и представља пут самопроцене који помаже школама да анализирају свој тренутни приступ дигиталној добробити и стекну практичне увиде за стварање здравијег дигиталног окружења за целокупну школску заједницу. Пут самопроцене се састоји од три корака: Алата за самопроцену, Евалуационог обрасца, и Акционог плана.

Важност приступа на нивоу целе школе

Као што је наглашено у резултатима пројекта, решавање питања дигиталне добробити не може се обавити изоловано; системска промена захтева координисан приступ на свим нивоима.

Алат за самопроцену служи као кључан ресурс за:

- **Помоћ у анализирању:** Помаже наставницима да размисле о томе како њихова школа подстиче и подржава дигиталну добробит. Наводи их да размотре и њихов и тренутни приступ њихове школе у четири кључне области (руковођење школом, инфраструктура и опрема, правила и пракса) и како оне утичу на добробит ученика, запослених и шире школске заједнице.
- **Промовисање заједничке визије:** Алат претвара заједничку дефиницију добробити школе у скуп мерљивих правила и пракси, чиме се осигурава да сви у школи раде на испуњењу истог циља.
- **Превенцију, а не само реаговање на инциденте:** Налази на националном нивоу указују на то да школе често реагују *након* што се инциденти догоде (нпр. дигитално вршњачко насиље). Алат за самопроцену помера фокус на

¹ Пројекат [digi.well](#) је двогодишњи пројекат који финансира Европска унија. Његов циљ је да истражи, развије и ојача приступ добробити у дигиталном свету на нивоу целе школе. Ослањајући се на подробно упознавање са потребама деце, младих, наставника и осталих просветних радника, пројекат развија скуп алата за самопроцену, изградњу капацитета и промовисање ове теме.

превенцију и континуирано унапређење, чиме мења дигиталну културу школе са реактивне на проактивну.

- **Оснаживање наставника:** Пружа наставницима званичне механизме за исказивање својих потреба и давање директног доприноса правилима школе, решавајући тако проблем неспремности и недостатка ресурса које су школе навеле и идентификујући предности и прилике за унапређење дигиталне добробити у целој школе.

Алат за самопроцену

Као први корак на путу *digi.well* самопроцене, Алат за самопроцену је кључни елемент за приступ на нивоу целе школе. Алат је настао из обимног истраживања и националних консултација спроведених у оквиру пројекта, а осмишљен је као кључни ресурс који омогућава школама да направе корак даље од препознавања проблема и пређу на одрживу, мерљиву промену културе.

Његова примарна сврха је да руководству школе, школским тимовима и наставницима омогући структурисан, заједнички процес за евалуацију тренутне културе дигиталне добробити и да израде Акциони план на основу потреба школе.

Шта мери Алат за самопроцену: четири области

Структура *digi.well* [Алата за самопроцену](#) обухвата четири комплементарне области, што обезбеђује холистичку процену школског екосистема дигиталне добробити. Оцењивање ових области омогућује школи да подржи приступ дигиталној добробити на нивоу целе школе.

- **Руковођење школом:** Процењује да ли се дигиталној добробити приступа на нивоу целе школе, тако да се обухвате искуства и потребе ученика и наставника и мобилише шира школска заједница, укључујући родитеље/старатеље, стручњаке и екстерне актере.
- **Инфраструктура и опрема:** Подразумева промишљање о улози дигиталне технологије у оквиру школске инфраструктуре, чиме се осигурава да се питања добробити узму у обзир приликом улагања у повезивање, дигиталну опрему, приступ онлајн ресурсима или платформама за онлајн наставу и учење.
- **Правила:** Односи се на правила које школа има у вези са различитим аспектима дигиталне добробити и како се та правила спроводе и процењују у пракси.
- **Пракса:** Узима у обзир начине на који наставници укључују добробит у коришћење дигиталних технологија у учионици, укључујући и анализу педагошке вредности технологија и подизање свести о онлајн ризицима и предностима.

Практична вредност: Шта ће наставници пронаћи у Алату за самопроцену

За наставнике, Алат за самопроцену није само образац који треба попунити; он представља оквир за размишљање који се односи на конкретне свакодневне интеракције и изазове.

- **Заједничка дефиниција дигиталне добробити:** Од наставника се захтева да провере да ли сви у школској заједници на исти начин разумеју дигиталну добробит, укључујући и свест о онлајн ризицима и могућностима, као и општу визију да се деца и млади заштите, оснаже и поштују у дигиталном свету.
- **Промоција здраве и уравнотежене дигиталне праксе:** Ученици активно учествују у аутентичним, практичним и реалним активностима које им помажу да преузму одговорност за своје онлајн навике и заштите своју физичку, психолошку, социјалну и когнитивну добробит.
- **Унапређење знања и вештина:** Алат за самопроцену омогућује наставницима да унапреде своја знања и да буду спремнији да безбедно и одговорно воде ученике кроз дигитални свет.
- **Дигитална инклузија:** Алат за самопроцену анализира инклузивну дигиталну праксу како би се осигурало да сви ученици, укључујући и оне из угрожених и рањивих група у потпуности могу да учествују и да се остваре у дигиталном окружењу за учење.
- **Сарадња са родитељима:** Наставници примењују стратегије укључивања родитеља које превазилазе традиционалне састанке и бирају друге облике сарадње, кључне за успостављање поверења и отворене комуникације и примену правила о одговорном коришћењу дигиталних технологија и онлајн безбедности.
- **Евалуациони образац:** Други корак на путу самопроцене који пружа додатне елементе које треба узети у обзир код сваке оцењене области у Алату за самопроцену, што помаже наставницима да идентификују недостатке и прилике за унапређење.

Од резултата до акције: Претварање резултата из Алата за самопроцену у Акциони план

Најважнији резултат на *digi.well* путу самопроцене није збир бодова у упитнику, већ Акциони план који следи. Акциони план је осмишљен тако да претвори области које су добиле низак број бодова у мањи број приоритетних, временски ограничених активности које ће променити свакодневну праксу у целокупној школској заједници. Приликом израде акционог плана школски тим (1) идентификује недостатке у односу на основне стандарде, (2) бира остварљиве

активности, (3) одређује носиоце активности, ресурсе и временске оквире и (4) дефинише показатеље успеха и начин праћења како би напредак с временом могао да се анализира и унапређује.

Како наставници могу да користе Акциони план школе и претворе резултате самопроцене у радни план

Наставници играју главну улогу у реализацији Акционог плана у учионицама. Практичан начин примене Акционог плана је да се он схвати као скуп договорених правила, сценарија и прилика за интеграцију у наставу којима ће се осигурати доследност на свим часовима, што наставницима даје и простор да се прилагоде узрасту ученика и контексту свог предмета.

1. Почните од приоритета које је школа одабрала (не личних преференција):

Идентификујте од две до четири подобласти које је школа одабрала на основу резимеа из Алата за СП и основних стандарда и забележите које се промене очекују у свакодневној пракси (нпр. правила по питању коришћења уређаја у учионици, процедуре за пријављивања инцидента, минимум часова о превенцији, комуникација с родитељима).

2. Претворите сваки приоритет у минимум наставних пракси: Код сваког приоритета, договорите се шта ће сваки наставник радити на часу (нпр. примена правила о некоришћењу личних уређаја; стандардни одговор када ученик открије онлајн повреду; краћа микро-лекција о превенцији сваког полугодишта). Правила имају смисла само када доводе до видљиве праксе која се може поновити.

3. Користите индивидуалну процену наставника како бисте дали допринос резултатима и позитивном тренду:

Поред планирања на нивоу целе школе, наставници могу да спроводе и једноставан лични циклус у трајању од две до четири недеље: одаберите једну слабу подобласт, напишите изјаву о недостацима у једној реченици, промените једну рутину/праксу, пратите један индикатор (индикативни резултат) и анализирајте. На овај начин ћете брзо постићи конкретне резултате који да могу се искористе приликом ревидирања следећег Акционог плана школе.

4. Успоставите реалистичне механизме праћења: Користите прелиминарне индикаторе који не додају много посла (кратки одговори ученика на крају часа, кратко „пулс“ питање за ученике, контролна листа за наставника, кратка рефлексивна на крају наставне целине) и ускладите их са тачкама за анализу Акционог плана.

Пример: претварање лоших резултата у активности наставника (усклађено с приступом из Акционог плана)

НАЛАЗ АЛАТА ЗА САМОПРОЦЕНУ (ПРИМЕР)	ШТА ТО ЗНАЧИ У ПРАКСИ (НЕДОСТАТАК)	АКТИВНОСТИ КОЈЕ КАО НАСТАВНИК МОЖЕТЕ ПРЕДУЗЕТИ ЗА 2-4 НЕДЕЉЕ	ЈЕДНОСТАВНИ РЕЗУЛТАТИ КОЈЕ МОЖЕТЕ УНЕТИ У РЕВИЗИЈУ АКЦИОНОГ ПЛАНА
Низак број бодова из правила / праксе у учioniци	Очекивања на различитим часовима су нејасна или недоследна	Заједно креирајте 3-5 заједничких правила са ученицима (нпр. правила коришћења уређаја са ученицима; уведите активности „без технологије“ чији је акценат на повећању концентрације); изражавајте се доследно на свим часовима	Краће опицавање пулса ученика: „Знам када/како користимо уређаје на часу“ + размишљања самог наставника (недељно)
Низак број бодова из утврђивања потреба / одговора на проблеме	Ученици не откривају рано; одговори запослених варирају	Уведите механизам безбедног дијалога (кутија за анонимна питања/краћа недељна дискусија); усвојите стандардну рутину иницијалног одговарања, као што је Препознај → Умири → Упути када вам кажу о онлајн повреди	Кратки одговори ученика на крају часа: „Коме се обраћате за помоћ?“ + контролна листа за наставника: „Јесам ли користио/ла ову рутину?“
Низак број бодова из јасноће упућивања / пријављивања	Ученици и запослени у школи нису сигурни шта се може пријавити и шта даље да раде	Користите кратку и јасну процедуру школе на сваком релевантном часу (покажите је накратко, поновите је); спроведите 10-минутну дискусију за сценарио о „ономе што се може пријавити у односу на оно што се може контролисати“ и „коме се обратити“	1-минутна провера онога чега се сећају на часу + забележен мањи број „изгубљених случајева“ приликом прегледа евиденције о заштити ученика
Низак број бодова из сарадње са родитељима/старатељима	Поруке о навикама и ризицима између куће и школе нису усаглашене	Пошаљите краћи лист са практичним саветима за родитеље који је усаглашен са рутинама у школи (место ноћног пуњења телефона;	Микро-анкета са повратним информацијама родитеља + већа

		границе код групног чета; како затражити помоћ); позовите родитеље на један час на коме ће се радити на вештинама у складу са школским материјалом	свест родитеља о рутама/подршци
Низак број бодова из дигиталне инклузије	Активности ненамерно искључују ученике (приступ, вештине, SEND - ученици са специјалним образовним потребама и инвалидитетом)	Извршите „проверу једнакости“ код сваког дигиталног задатка: обезбедите офлајн или алтернативу која не захтева много технологије; постепено развијајте дигиталне вештине; проверите потребе у погледу приступачности и подршке	Евиденција размишљања наставника + повратне информације од одабраних ученика (насумична провера)

На тај начин, наставници могу да претворе сваки од приоритета Акционог плана у готове задатке за часове уз помоћ четири реда:

- **Подобласт приоритета:** (из Акционог плана).
- **Недостатак у пракси:** „Немамо __, па се дешава __.“.
- **Промена једне рутине/праксе (2-4 недеље):** (шта ћу доследно радити).
- **Индикатор + датум ревизије:** (које резултате ћу прикупљати, кад ћу ревидирати задатак и поделити исходе).

Овим приступом се осигурава да резултати Акционог плана постану **устаљена пракса у учионици**, да ученицима буде пружена већа подршка и да се инциденти спрече, као и да се успостави одрживи циклус праћења и унапређења – уз резултате наставника и редовно ревидирање на крају године.

Упутства за коришћење ових алата и започињање вашег пута самопроцене могу да се нађу [овде!](#)